

ZA SELHÁNÍ VŽDY NĚKDO MUSÍ ZAPLATIT

Krásný den Vám všem, kdo jste se v tuto chvíli k nám připojili!

Pojďme naše společné setkání začít pohledem na jeden pozoruhodný verš z knihy Přísloví. Domnívám se, že nám může mnohé napovědět k naší současné situaci. Co tedy verš říká:

Není-li žádného vidění, lid pustne, ale blaze tomu, kdo zachovává Zákon. (Přísloví 29:18)

Zdá se, že moudré konstatování neztratilo nic ze své platnosti ani v dnešní době. Pokud se podíváme na dějiny starověkého Izraele, zjistíme, že **lid celkem pravidelně upadal do hluboké bezuzdnosti**, pokud nebyl včas na své cestě napravný a povzbuzován prorockým napomenutím. **Možná ještě horší bylo, když v lidu vystupovali šířitelé falešných nadějí.**

Když pročítáme příběhy králů severního Izraelského a jižního Judského království, **máme pocit, že jsme se ocitli na divoké horské dráze** – nahoru a dolů, prudké změny směru a často po pokuse o dobrou změnu následuje hluboký propad někam hodně dolů. Jde o čtení skutečně poučné. Je to navíc pravdivé zrcadlo pro naši dobu!

Díky příběhům starověké Izraele docházíme k poznání, že i v době, kdy se lidu a jeho vládcům nedostávalo žádného aktuálního varování, **by k dobrému životu bohatě stačilo, kdyby se drželi nařízení, která na počátku dostali.** Nařízení, nebo jinými slovy zákony Hospodinovy, které vedly k pokoře před Tím, který nás přesahuje a respektu k druhým lidem.

Žijeme ve zmatené době celosvětové zdravotní krize. Zmatky, trápení, utrpení, chaos, nejistota – **to všechno je jedním z typických znaků konce jedné doby a přerodu do něčeho zcela jiného.** Není potřeba se bát a podléhat panice je potřeba mít věci srovnané a být připraven na to, že svět jak jsme ho znali, končí. Nemám nejmenší pochyby o tom, že **věci už budou jinak.** Jako lidé víry však **můžeme s nadějí a radostným očekáváním vyhlížet návrat oslaveného Pána Panů a Krále Králů.**

Po roce krize si to můžeme krátce shrnout: po počátečním tápání následovalo společné vypětí a úsilí věci vyřešit. **Nyní se naopak dostávají únava, zmatek a znechucení.** Najednou místo nějaké společné vize a cesty u krize, se vynořují desítky falešných proroků a přinášejí zasvěcené názory, které **vzbuzují falešnou naději, ale i strach a někdy i hněv.** Domnívám se, že je to hlavně proto, že mnozí z proroků lepších zítřků následují především své vlastní zájmy a prospěch.

Přísloví zdůrazňuje, že když vidění ustane, lid pustne – tedy propadá do bezuzdnosti. Dnešními slovy bychom řekli, do bezzákonnosti. Dostojevský to ve svých románech vyjádřil ještě drsněji: *Je-li Bůh mrtev, je dovoleno skutečně cokoliv.*

To, co platilo kdysi, platí to i dnes. Mocní už zase zneužívají svého postavení, aby si urvali výhody. Ti, kteří o druhých rozhodují a vyzývají k solidaritě, sami zůstávají v bezpečné jistotě svého jistého místa a příjmu. Nikoho v moci postavených ani ve snu **nenapadlo snížit svůj příjem na úroveň těch, které omezili v jejich obživě a základním příjmu.** Je to smutné, protože se i správné výzvy stávají pouhým tragikomickým a prázdným halekáním trhovců...

A přitom by stačilo tam málo. Jak říká prorok Micheáš:

Človče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: jen to, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem. (Micheáš 6:8)

Využijme společný čas k tomu, abychom se sklonili před Dárcem života, abychom zpřítomňovali právo a milosrdenství ve své generaci. Možná to jsou naše jediné a skutečné dluhy vůči Bohu i vůči bližním.

Dnešní slovo vychází z příběhu Izraelem milovaného krále Davida. Mějte chvíli trpělivost, prosím. **Než se dostanu k podstatě věci, musím nejprve převyprávět několik historických skutečností, aby vám to všechno dávalo smysl.**

Když zazní jméno David, většina posluchačů si vybaví příběh mladého pasáčka ovcí, který porazil profesionálního soubojového žoldáka Goliáše. Nejčastěji je uváděn jako **symbol vítězství srdnatosti a víry** nad tupou silou a chvástalstvím.

Tam ale příběh nekončí. David, oblíbenec krále Saula, musí později před vladařem několik let utíkat a skrývat se. Nakonec ale jeho hvězda vystoupá vzhůru, stane se králem Izraelců, porazí mnohé nepřátele a nakonec získá i nedobytnou Jeruzalémskou tvrz Jebúzejců, kde jeho syn, Šalomoun, vystaví Hospodinův chrám.

David ale není jenom tím vyumělkovaným superhrdinou, který kromě válčení zvládá například i skládání písní a elegií. Má několik manželek a s nimi několik synů. Je výborný válečník, dobrý král, ale tak **trochu mizerný otec** – s dětmi má hodně trápení. Zažije jejich vzpoury a snahy sesadit ho s trůnu. Kromě toho dokáže král zneužít i své moci a zmocní se manželky jednoho ze svých oddaných válečníků.

Možná to je důvod, proč je nám David lidsky sympatický a proč mu rozumíme – není černobílý. Přestože je králem, tak jako obyčejný člověk také někdy chybuje. Občas tedy dost pitomě. Dvěma přednostmi ale přeci jen oplývá – je **napomenutelný**, a pokud vidí svou chybu, je ochoten ji **vyznat a napravit**.

Pro Davida je tím nejdůležitějším vztahem **vztah důvěry k Bohu**. David je přes svá vítězství i pády **vždy znovu ochoten sklonit se před Tím**, kdo přesahuje lidské myšlení, plány i činy. **Je ochoten nechat se pokárat a jít cestou nápravy.**

Příběh, o němž dnes budu mluvit, se odehrává v době, kdy se David stává mužem na samém vrcholu moci. Dokonce už ani nemusí válčit, neboť na to má své lidi. Dosáhl mnoha úspěchů, podmanil si okolní nepřátele svého lidu, vyrovnal se se vzpourou a smrtí oblíbeného syna, je zkrátka **spokojený sám se sebou**.

Mám za to, že tenhle okamžik také moc dobře známe – věci se zdařily, neúspěchy jsme překonali, jsme spokojeni s výsledkem, doslova se nadýmáme pýchou, jak jsme všechno pěkně zmákli. **A právě v takovéhle chvíli se dopouštíme většinou těch nejhloupějších a nejnařoukanějších rozhodnutí.**

Vyprávění o Davidově sčítání vojska zachycují hned dvě knihy **2. Samuelova** a **1. Paralipomenon**. Obě dvě shodně popisují tentýž příběh králova zkratu. Jen začátek příběhu se liší. V jednom se hovoří o tom, že **Hospodin vzplanul hněvem** proti Izraelcům a vnuknul Davidovi myšlenku na sčítání vojska. Varianta příběhu říká, že **David podnítl Satan**.

Nejspíš je tím vyjádřeno následující: David uskutečnil to, k čemu ho Satan podnítl a co Bůh ve své svrchovanosti dovolil proto, aby odhalil pýchu králova srdce.

*

Nyní udělám malou odbočku. Tohle si zapamatujte, prosím. Až se na konci budeme společně modlit modlitbu Páně, možná nově porozumíme tomu spojení „...neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého...“

Poučení příběhem Davida víme, za co prosíme: **aby Bůh nedovolil pronikat tomu Zlému do našeho srdce a myšlenek.**

*

Zpět k Davidovi: král vyšle své emisary a nechá sčítat svá vojska. Pozoruhodné je, že věrný vojevůdce Jóab jde, lid sečte, ale protože **považuje toto počínání za ohavnost**, nezapočte muže kmene Levi (kteří přísluhovali při chrámu) a kmene Benjamin (z něhož pocházel první Izraelský král Saul).

Můžeme tedy usuzovat, že **je zde někdo, kdo vidí chybu, nebo přesněji řečeno pýchu svého krále**. Možná to je důvod k jeho nedůsledné práci. Možná by bylo lepší, kdyby králi **jeho záměr důsledněji vyvracel i za cenu velmi vysokého rizika**. Ale i jednomu z nejlepších válečníků se nechtělo králi moc odmítovat. Pokazil by si reputaci, možná i postavení.

Tomu také dobře rozumíme – i když někdy vidíme ve firmě, nebo u někoho blízkého chybu, která může být fatální, **raději do toho moc nos nestrkáme**. Možná jemně upozorníme, ale to je tak všechno...

Druhá pozoruhodná skutečnost je, že podle Mojžíšova zákona při součtu mužů schopných nosit zbraň, měli tito muži odvádět výkupné (Exodus 30:12-13). To se zde zjevně neděje.

O čem to vypovídá? O tom, že král **David ve své sebespokojenosti zapomněl na Boha, na kterého doposud vždy spoléhal**. Najednou se král spoléhá především na svou moc, která spočívá v počtu a síle jeho armády. **Je opojen velikášstvím**.

Opět něco, čemu rozumíme – pokud jsme dosáhli úspěchu, strháváme jej na sebe: tolik jsme přemýšleli, dřeli, usilovali. Když jsme dosáhli tohoto, jistě dosáhneme mnohem větších úspěchů, topíme se ve velikášství. **Jako bychom zapomínali, že nám oproti jiným jen byla dána výjimečná příležitost, schopnosti i prostředky... Víte, ona trocha obyčejné pokory a strízlivosti nikdy neuškodí.**

Konečně se dostáváme k jádru našeho dnešního příběhu. Pojdme si společně přečíst následující text:

Ale potom měl David výčitky svědomí, že dal lid sečíst. David volal k Hospodinu: „Velmi jsem zhřešil, že jsem to učinil. Nyní, Hospodine, sejmí prosím ze svého služebníka vinu; počínal jsem si jako velký pomatenec.“

Ráno, když David vstal, stalo se slovo Hospodinovo k proroku Gádovi, Davidovu vidoucímu: „Jdi a promluv k Davidovi: Toto praví Hospodin: Předkládám ti trojí; jedno z toho si vyber a tak s tebou naložím.“ Gád přišel

k Davidovi a oznámil mu: „Má na tebe dolehnout sedm let hladu v tvé zemi? Nebo chceš tři měsíce utíkat před svými protivníky, kteří tě budou pronásledovat? Anebo má řídit ve tvé zemi po tři dny mor? Nuže tedy rozvaž, co mám vyřídit tomu, který mě poslal.“

David Gádovi odpověděl: „Je mi velmi úzko. Necht' tedy prosím padneme do rukou Hospodinu, neboť jeho slitování je nesmírné, jen ať nepadnu do rukou lidských.“

Hospodin tedy dopustil na Izraele mor od toho jitra až do určeného času.

I pomřelo z lidu od Danu až k Beer-šebě sedmdesát tisíc mužů. Pak vztáhl anděl svou ruku nad Jeruzalém, aby v něm šířil zkázu. Ale Hospodina pojala nad tím zlem lítost. I řekl andělu, jenž šířil mezi lidem zkázu: „Dost, již přestaň.“ Hospodinův anděl byl právě u humna Aravny Jebúsejského.

Když David uviděl anděla bijícího lid, pravil Hospodinu: „Hle, já jsem zhřešil a já jsem se provinil; co však učinily tyto ovce? Buď tedy tvá ruka proti mně a proti domu mého otce!“ (2. Samuelova 24:10-17)

Na jednu stranu je potěšitelné, že David nakonec dokázal **prohlédnout svou nadutost, vidět a uznat svou chybu**. Ale přesto **jeho rozhodnutí**, jako toho, kdo vede národ, **nakonec na celý národ dopadlo**.

A opět poučení pro nás a naši dobu – mějme na paměti, že ten, kdo vede druhé, nese na svých ramenou obrovskou zodpovědnost. Je jedno, jestli je to táta či máma a vedou domácnost, vedoucí dětského či sportovního kroužku, mistr směny, učitel ve třídě, doktor či sestra na oddělení, šéf firmy či úřadu, nebo politik v pozici ministra. Rozhodnutí vedoucího ovlivní všechny ostatní – v dobré i ve zlém. **Pokud udělá nějakou zásadní chybu, pak ji svým způsobem odnesou i ti ostatní, přestože za nic nemohou.**

K Davidovi přichází prorok od Hospodina a nabízí mu na výběr ze tří druhů trestů: sedm let hladu (kde je člověk hříčkou přírody), ničení a pronásledování země od protivníků po dobu tří měsíců (kde je člověk v rukou jiných lidí) nebo po tři dny mor (zde je nutno podotknout, že starověký člověk mor vnímal jako Boží trest).

David se rozhodne pro trest, který přichází od Hospodina – pro mor. Je si vědom toho, že Boha spíše pojme lítost nad člověkem, než by se nad ním slitoval jiný člověk. **Mor vzápětí udeří a zahubí na 70 000 mužů.** Když si sečtete ty bojeschopné muže, zjistíte, že během trestu – v průběhu necelých tří dnů zemřelo Davidovi **4,5 %** bojeschopných mužů.

Trest zřejmě netrval po celou dobu, protože když se Hospodinův anděl přiblížil k Jeruzalému, aby ho také zpustošil, Hospodin se slitoval a trest uprostřed výkonu zastavil. David zde naplno přiznává svou vinu a prosí, aby trest dolehl na něho a jeho dům, ale především aby netrpěli nevinní. **Cena králova poznání (a s ním i morální vina) je však strašná: 70 000 ztracených životů.**

Nechci srovnávat nesrovnatelné, nechci zlehčovat byť jedinou obětí současné zdravotní krize, kterou prožíváme. Porovnávat jaké ztráty utrpěl pro svou chybu Izrael pod Davidovým vedením během tří dnů moru, jaké ztráty jsme utrpěli v naší zemi během celého roku.

Nechci nás dovést k nějakým konkrétním číslům či procentům. Chci jít mnohem hlouběji:

Kde se v našich životech, bez ohledu na momentální okolnosti, stala chyba?

Proč toužíme po větších jistotách, zabezpečení, blahobytu, požitcích a prožitcích?

Kam se vytratila vděčnost za obyčejné věci a obyčejné dny?

Kde jsme odložili pokoru, kam jsme zašantročili skromnost a uměřenost?

Svých věřících přátel se ptám:

Na co se v těchto dnech spoléháš – na své nadání, schopnosti, zkušenosti, um, poznání, modlitby, požehnání, vyvolenost nebo stále ještě důvěřuješ tomu, který zkrátil tvou životní cestu a proměnil ji?

A svých hledajících či nevěřících (jak o sobě říkají) přátel se ptám:

Nezapomněl sis v běhu života a obklopen svými starostmi i úspěchy klást ty nejdůležitější otázky života – odkud přicházím, kdo jsem a kam směřuji?

Selhání, pokud se ho dopustíme a později si ho přiznáme a snažíme se ho napravit, nás může dovést ke třem důležitým poznatkům:

- 1) **Nejsme imunní** vůči pokušení moci, pýchy, sebstřednosti či velikášství.
- 2) Někdo za tvé **selhání vždy zaplatí cenu** – buď ty sám, nebo někdo druhý.
- 3) **Vždycky je možnost pokusit se o nápravu!** (Možná teď je ten nejlepší/nejvyšší čas taková selhání napravit.)

Drahý příteli, když dovolíš, krátce za nás poprosím. Pokud máš nějaké trápení, zápasy, pokud víš, žeš něco pokazil, můžeš to sám odvážně předložit ve své modlitbě Bohu.

Na samý závěr bych se společně se všemi Vámi rád spojil v modlitbě Páně.

Pane Bože, děkuji Ti za tvou dlouhoshovívavost, trpělivost s námi všemi, kdo ve svém životě selháváme. Děkuji Ti, že si znovu můžeme připomenout pravdu, kterou jsme o tobě poznali – že pro svou věrnost a spravedlnost nám odpouštíš naše selhání, pokud je vyznáváme, a že krev tvého syna Ježíše, za nás prolitá, náš očisťuje před tvou tváří. Prosím, abys nám odpustil to, co jsme pokazili či nezvládli. Prosíme tě, abys nás očistil a znovu postavil na nohy, abys nás posílil a abys naši naději upřel k Tobě samému. Děkujeme Ti za tvoji péči a ochranu, zároveň prosíme za ochranu pro ty, kdo v dnešní době jakkoli slouží a pomáhají a obětují se pro druhé.

Společně k tobě voláme:

*Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvět se jméno Tvé,
přijď království Tvé,
buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi,
chléb náš vezdejší dej nám dnes,
a odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům,
a neuved' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého,
neboť Tvé je království i moc i sláva až na věky,
ámen.*

Dnešní příběh, který je mnohem bohatší, než jak jsem zde vylíčil, si můžete přečíst v 2. knize Samuelově 24. kapitole.

A pro inspiraci se podívejte i do Žalmu 40, abyste zjistili, jakými slovy volal král David k Bohu ve chvílích, kdy byl úplně na dně.

Petr Plaňanský (KS Nymburk 7. 2. 2021)